

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

**Szkoła Podstawowa
Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu
(wersja skrócona)**

Spis treści:

Wprowadzenie

Rozdział 1

Standardy ochrony dzieci.

Rozdział 2

Zasady postępowania pracowników Szkoły Podstawowej Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w celu ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z dziećmi.
  - 1.1. Przestrzeganie praw dziecka.
  - 1.2. Zasady komunikacji z dziećmi.
  - 1.3. Zasady działania z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem kontaktu fizycznego.
  - 1.4. Zasady kontaktów z dziećmi poza godzinami pracy.
2. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi w szkole.
  - 2.1. Niedozwolone zachowania dzieci w szkole.
3. Zasady bezpiecznego korzystania przez dzieci z urządzeń elektronicznych mających dostęp do Internetu.
  - 3.1. Korzystanie z komputerów.
  - 3.2. Korzystanie z telefonów oraz innych urządzeń elektronicznych.
4. Zasady ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci.
5. Zasady ochrony prywatności dzieci.
  - 5.1. Zasady ochrony wizerunku.
  - 5.2. Zasady ochrony danych osobowych.

Rozdział 3

Ścieżki postępowania dziecka w przypadku doznawania przez niego krzywdy. Procedury interwencyjne w Szkole Podstawowej Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

1. Przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec dziecka.
2. Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy dziecka.
3. Przemoc domowa stosowana wobec dziecka.
4. Cyberprzemoc.
5. Wysyłanie dziecku w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych.
6. Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku dziecka.
7. Nawiązywanie przez dziecko niebezpiecznych kontaktów w Internecie.

Rozdział 4

Najważniejsze prawa dziecka oraz wykaz telefonów i adresów mailowych instytucji pomocowych.

I. Wprowadzenie

W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy ochrony dzieci”?

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, który coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Jednym z najważniejszych celów działania szkoły jest chronienie Was przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w niej bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

Co możecie w nich znaleźć?

Konieczność ochrony Was przed różnymi formami krzywdzenia wynika z przekonania że:

- w obliczu przemocy i agresji powinniście mieć zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę;
- Wasze prawa powinny być przestrzegane;
- niedopuszczalne jest stosowanie wobec Was jakiegokolwiek formy przemocy. W każdej sytuacji, w której jesteście bądź możecie być krzywdzeni, musicie otrzymać pomoc.

Istotnym i konkretnym działaniem naszej szkoły na rzecz Waszej ochrony jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy Wam w sytuacjach trudnych oraz warunków do lepszego zabezpieczenia Waszych praw. Zadanie to realizuje bardzo ważny z punktu widzenia Waszego bezpieczeństwa dokument „Standardy ochrony dzieci”.

Jest on wyrazem troski o Waszą ochronę w sytuacjach, w których czujecie się skrzywdzeni. Troskę tę rozumiemy jako szczególną dbałość o Waszą godność oraz o Wasze dobro fizyczne i psychiczne.

Dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia Waszego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje Wam zagrażają.

„Standardy ochrony dzieci” określają:

1. Główne kierunki działań naszej szkoły na rzecz Waszej ochrony, zwane w dokumencie „standardami”.

standard – norma, wymóg, kierunki działań szkoły na rzecz ochrony dzieci;

dziecko – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

2. Zasady, czyli przyjęte w szkole normy postępowania pracowników i dzieci, dotyczące w szczególności:
  - bezpiecznych relacji pracowników szkoły z dziećmi;
  - bezpiecznych relacji między dziećmi;
  - korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
  - ochrony dzieci przed zagrożeniami z sieci.
3. Sposoby Waszego postępowania w sytuacjach, w których czujecie się krzywdzeni oraz działania szkoły zabezpieczające Was przed krzywdzeniem i jego skutkami.

„Standardy ochrony dzieci” stanowią również istotną formę zabezpieczenia Waszych praw. W celu ochrony Was przed różnymi formami krzywdzenia bardzo ważna jest ich znajomość oraz ich przestrzeganie.

Prawa dziecka - dlaczego powinniście je znać?

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są:

- Konstytucja RP;
- Konwencja o prawach dziecka;
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka.

Źródłem praw dziecka jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30, który brzmi: *„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”*. Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka.

Wolność oznacza, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność (dziecko uczy się tego w trakcie dojrzewania).

Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka – każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (art. 72. Konstytucji RP).

Każdemu dziecku przysługują prawa dziecka tak, jak każdemu dorosłemu prawa człowieka. Praw tych nikt nie może dziecku pozbawić. Prawa dziecka są więc naturalną konsekwencją praw człowieka.

Doprecyzowanie praw dziecka wynika z potrzeby dania dzieciom dodatkowej ochrony przed dorosłymi – dziecko ze swej natury jest słabsze od nich. Taką ochronę dają dzieciom ich prawa zapisane w Konwencji o Prawach Dziecka, którą przyjęło Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. Polska podpisała ją 7 czerwca 1991 roku i od tego momentu jej przepisy, zobowiązujące państwo do przestrzegania praw dziecka, obowiązują także w naszym kraju.

Prawa dziecka istnieją po to, aby Was chronić, aby zapewnić Wam zdrowie i bezpieczeństwo. Jeśli wszyscy szanowaliby prawa dziecka, każde dziecko byłoby odpowiednio traktowane. Niestety, nie zawsze tak jest. W każdym kraju są dzieci, których prawa są łamane. Dzieci bywają krzywdzone, wykorzystywane czy zastraszone.

Konwencja Praw Dziecka zakłada, że należy się Wam szczególna opieka i ochrona, bo nie zawsze jesteście w stanie należycie zadbać o swoje bezpieczeństwo. Gdy znacie swoje prawa, możecie łatwiej obronić się przed przemocą, krzywdzeniem, dyskryminacją, której doświadczacie ze strony rówieśników i dorosłych. Bo wiecie, że macie prawo do ochrony swojego zdrowia i bezpieczeństwa oraz że są instytucje, które powinny Wam pomóc. Dlatego

dzieci na całym świecie, podobnie jak dorośli, mają zapewnione swoje prawa, czyli obowiązujące reguły postępowania, które mają Was chronić przed wszelką krzywdą. Zamierzeniem twórców Konwencji Praw Dziecka było kierowanie się zawsze Waszym dobrem oraz traktowanie wszystkich dzieci jako równych wobec prawa, niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania.

Warto, abyście zapamiętali, że:

1. Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia.
2. Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać te prawa.
3. Prawa dziecka macie zawsze i nikt nie może wam ich odebrać.
4. Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.

Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin waszego życia, np. macie prawo do:

- znajomości swoich praw oraz powoływania się na nie w różnych sytuacjach, a także do ich poszanowania przez innych;
- swobody myśli, sumienia i wyznania;
- prywatności i tajemnicy korespondencji;
- nauki i informacji;
- wypoczynku i czasu wolnego;
- opieki zdrowotnej;
- wychowania przez rodziców;
- ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem;
- własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska i obywatelstwa oraz znajomości swego pochodzenia;
- wyrażania własnych poglądów.

Za ochronę Waszych praw odpowiada państwo. Ze swoimi prawami macie do czynienia każdego dnia w różnych sytuacjach. Jeśli np. gracie w piłkę po lekcjach, to realizujecie wasze prawo do zabawy. Jeśli idziecie do kina z koleżankami – realizujecie prawo do spotkania się z innymi i wykorzystywania czasu wolnego. Gdy kładziecie się spać – korzystacie z prawa do odpoczynku, a gdy np. złamiecie nogę – korzystacie z prawa do opieki zdrowotnej. Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co Was dotyczy.

Jednak prawa mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

1. Inni też mają takie same prawa i egzekwując swoje prawa, nie możecie naruszać praw innych osób;
2. Poza przyznanymi Wam prawami macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo) pewne obowiązki, które powinniście wypełniać.

Jak widzicie, Wasze prawa wiążą się więc równocześnie z pewnymi ograniczeniami i obowiązkami, które zostały na Was nałożone. Wynika z nich na przykład, że:

- nie możecie spać w domu cały dzień i nie pójść do szkoły, bo Wam się nie chce;
- nie możecie chodzić tylko na te lekcje, które lubicie;
- nie macie prawa do robienia zdjęć lub filmików koleżance lub koledze bez ich zgody;
- nie macie prawa do złośliwego komentowania ubioru lub zachowania kolegi czy koleżanki.

Podstawę korzystania z danych Wam praw stanowi zatem umiejętność świadomego z nich korzystania.

ROZDZIAŁ I STANDARDY OCHRONY DZIECI

Standard I.

Dzieci, ich rodzice i pracownicy Szkoły Podstawowej Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu znają „Standardy ochrony dzieci”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

1. Dokument udostępniono na stronie internetowej Szkoły Podstawowej Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu oraz znajduje się bibliotece szkolnej.
2. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla dzieci i zawierającej informacje dla nich istotne.
3. Informacje istotne dla dzieci zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie zajęć wychowawczych prowadzonych przez pracowników szkoły, konsultacji, a także w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.

Standard II.

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne oraz przyjazne środowisko w Szkole Podstawowej Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

1. Celem działań wszystkich pracowników naszej szkoły jest ochrona dzieci przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w szkole.
2. Pracownicy szkoły skutecznie reagują w sytuacjach, gdy dzieci są krzywdzone.
3. Pracownicy naszej szkoły zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią w szkole, czuwają nad bezpieczeństwem dzieci.

Standard III.

Szkoła Podstawowa Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

1. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w szkole „Standardów ochrony dzieci” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
2. Szkoła umożliwia rodzicom/opiekunom prawnym, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami poprzez organizację szkoleń, konsultacji indywidualnych – według potrzeb, zagrożeń związanych z cyberbezpieczeństwem oraz z zakresu metod wychowawczych bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

Standard IV.

Szkoła Podstawowa Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu zapewnia dzieciom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

1. Szkoła oferuje dzieciom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
2. Dzieci są poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.

3. W szkole dostępne są materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (brozury, ulotki, informacje umieszczane na tablicy ogłoszeń).
4. W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V.

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dzieci zapewnienia im skuteczną ochronę.

1. Określone są sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka, tj.:
  - a) przemocy rówieśniczej;
  - b) przemocy domowej;
  - c) niedozwolonych zachowań pracowników szkoły wobec dzieci;
  - d) cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W szkole ustalone są zasady wsparcia dziecka po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za realizację procedur dotyczących zdarzeń zagrażających dziecku i udzielenia mu wsparcia.

Standard VI.

W Szkole Podstawowej Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa dzieci w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

1. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między dziećmi a jej pracownikami.
2. W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między dziećmi, w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie oraz utrwalanymi w innej formie.
4. W szkole opracowano i wdrożono procedury chroniące dzieci przed krzywdzeniem w sytuacjach:
  - a) przemocy fizycznej;
  - b) przemocy psychicznej;
  - c) przemocy domowej;
  - d) przemocy seksualnej;
  - e) cyberprzemocy.
5. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia dziecka po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII.

Działania podejmowane w ramach ochrony dzieci przed krzywdzeniem są dokumentowane.

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem dzieci.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem dzieci zachowują poufność i zobowiązanie są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.

Standard VIII.

Szkoła Podstawowa Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

1. Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony dzieci są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
2. Zasady monitoringu i kontroli standardów ochrony dzieci określa dyrektor szkoły.

ROZDZIAŁ II

ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ ZESPOŁU SZKÓŁ IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W GRABOWCU W CELU OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZIENIEM

1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z dziećmi.

1. Pracownicy szkoły dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole.
2. Pracownicy szkoły wspierają dzieci w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.
3. Pracownicy szkoły podejmują wobec dzieci działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
4. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników szkoły.

1.1. Przestrzeganie praw dziecka.

Pracownicy:

1. Przestrzegają praw dziecka i chronią je.
2. Upowszechniają wiedzę o prawach dziecka, podejmują problematykę praw dziecka na zajęciach, warsztatach oraz w trakcie innych działań szkoły zgodnie z zadaniami statutowymi.
3. Zapewniają dzieciom dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Nie ujawniają spraw omawianych na posiedzeniu Rady Pedagogicznej, które mogą naruszać dobro osobiste dzieci lub ich rodziców.
5. Nie rozpowszechniają informacji dotyczących rodziny danego dziecka, np. wykształcenie rodziców, ewentualne problemy rodzinne (np. alkoholizm, narkomania, rozwód).
6. Nie upubliczniają i nie rozpowszechniają informacji o życiu prywatnym dzieci i nie zdradzają tajemnicy ich korespondencji - także jeśli chodzi o wiadomości e-mail czy inne wysłane drogą elektroniczną.
7. Szanują prawo dziecka do prywatności, jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności w celu ochrony danego dziecka, wyjaśniają mu to tak jak to jest możliwe.
8. Nie ujawniają informacji wrażliwych dotyczących dzieci osobom nieuprawnionym (wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej).
9. Nie utrwalają wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych lub szkoły, jeśli szkoła nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych.
10. W trosce o ochronę zdrowia dziecka czuwają nad ich bezpieczeństwem.
11. W czasie pobytu dzieci w szkole zapewniają im warunki ochrony przed przemocą, uzależnieniami oraz innymi przejawami patologii społecznej.
12. Dają dzieciom gwarancję nietykalności cielesnej - nie stosują wobec nich żadnych form przemocy.
13. Szanują godność dzieci.
14. Równo traktują dzieci, niezależnie od wyznawanej przez nich religii lub światopoglądu, pod warunkiem, że nie naruszają nimi moralności, praw i wolności innych osób oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.

15. Doceniają i szanują wkład dzieci w podejmowane działania i traktują ich równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność, niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy. Unikają faworyzowania oraz wszelkich przejawów dyskryminacji.
16. Konstruktywnie rozwiązują konflikty dzieci z personelem i rówieśnikami. Przyznają prawo dowiedzenia/uzasadnienia swoich racji w sytuacji konfliktu.

1.2. Zasady komunikacji z dziećmi.

Pracownicy:

1. Okazują zrozumienie dla trudności i problemów dzieci.
2. Dają dzieciom prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.
3. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają dzieci.
4. Nie poniżają dziecka, nie wyśmiewają i nie ośmieszają go, np. stosując ośmieszające przezwiska i zdrobnienia.
5. Nie wytykają błędów dzieciom w sposób, który ich rani.
6. Nie grożą dzieciom, nie wyrażają dezaprobaty wobec ich zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości.
7. Nie reagują złośliwością, sarkazmem na zachowanie dzieci, nie dowcipkują i nie żartują w sposób, który obniża ich poczucie własnej wartości.
8. Reagują na zachowanie dziecka w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku.
9. Nie podnoszą głosu, nie krzyczą na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z potrzeby zapewnienia mu bezpieczeństwa.
10. W procesie rozwiązywania konfliktu dbają o komunikację dającą dziecku poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą ich od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla nich krzywdzące i rodzi u dzieci poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
11. Metody dyscyplinowania dzieci dobierają adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej (zakaz stosowania kar fizycznych).

1.3. Zasady działania z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem kontaktu fizycznego.

Pracownicy:

1. Nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszystkie dzieci są przez nich traktowane sprawiedliwie. Pracownicy szkoły nie dzielą dzieci i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
2. Nie wykorzystują wobec dzieci relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec dzieci, np.: niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, szczypanie, pociągnięcie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
4. Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec dzieci, np. takiej jak:
  - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu dziecka w grupie;
  - b) stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej;
  - c) wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie;

- d) nadmierne, wygórowane wymagania, zastraszanie, obrażanie ich godności, stosowanie kar;
  - e) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych;
  - f) rozpowszechnianie jakichkolwiek poniżających dzieci materiałów czy śledzenie w sieci ich poczynań i ich upublicznianie.
5. Nie stosują naruszających godność dzieci wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
- a) nie czynią komentarzy na temat ciała, wyglądu, ubioru z podtekstem seksualnym;
  - b) nie stosują dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci;
  - c) nie stosują wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów;
  - d) nie piszą do dzieci wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili;
  - e) nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o dzieciach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanych stron;
  - f) nie wdają się w prywatne rozmowy dzieci w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście, które mogłyby dzieciom wyrządzić krzywdę.
6. Nie naruszają nietykalności osobistej dzieci.
7. Nie zachowują się wobec dzieci w sposób niestosowny, poufały, dwuznaczny.
8. Nie zmuszają dzieci do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
9. Nie prowokują nieodpowiednich kontaktów.
10. Informują dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
11. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie dziecka zapewniają obecność innej osoby dorosłej.

1.4. Zasady kontaktów z dziećmi poza godzinami pracy.

Pracownicy:

- 1. Kontaktując się z dziećmi, traktują je podmiotowo.
- 2. Kontakt z dziećmi nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
- 3. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków pracowników.
- 4. Nie zapraszają dzieci do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
- 5. Nie nawiązują kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- 6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy), a rodzice/opiekunowie prawni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- 7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i ich rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich rodziców/opiekunów.

2. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi w szkole.

1. Dzieci mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku. Pracownicy szkoły chronią dzieci i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Dzieci uznają prawo innych dzieci do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
3. Zachowanie i postępowanie dzieci wobec kolegów/innych osób, nie narusza ich poczucia godności. Dzieci są zobowiązane do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
4. Kontakty między dziećmi cechuje zachowanie wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam, uprzejmość, życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji, wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
5. Budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły, rozwiązywanie problemów i konfliktów. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
6. Dzieci okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
7. W kontaktach między sobą nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
8. Dzieci mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
9. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród dzieci nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych.
10. Dzieci mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
11. Jeśli dziecko jest świadkiem stosowania przez inne dziecko jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi procedurami).
12. Dzieci znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych, gdzie i do kogo dorosłego mogą się zwrócić o pomoc.
13. Jeśli dziecko stało się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

2.1. Niedozwolone zachowania dzieci w szkole.

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec innych osób:
  - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
    - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/oplwanie;
    - wymuszenia;

- napastowanie seksualne;
  - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
  - fizyczne zaczepki;
  - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
  - rzucanie w kogoś przedmiotami;
- b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
- obelgi, wyzwiska;
  - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie;
  - bezpośrednie obrażanie ofiary;
  - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie;
  - groźby;
- c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- poniżanie;
  - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
  - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
  - wulgarne gesty;
  - śledzenie/szpiegowanie;
  - obraźliwe SMSy i MMSy;
  - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
  - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające);
  - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do innej osoby;
  - straszenie;
  - gapienie się;
  - szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
  3. Nieuzasadnione, bez zgody prowadzącego, opuszczanie sali gdzie odbywają się zajęcia. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły.
  4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
  5. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
  6. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
  7. Niestosowne odzywanie się do innych osób, używanie wulgaryzmów.
  8. Przywłaszczenie własności lub celowe niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkoły. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy.
  9. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów. Udział w bójce.
  10. Szykanowanie innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
  11. Znęcanie się (współdział w znęcaniu się, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
  12. Aroganckie zachowanie, kłamanie, oszukiwanie.
  13. Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.
  14. Stosowanie wobec innych osób różnych form cyberprzemocy.

3. Zasady bezpiecznego korzystania przez dzieci z urządzeń elektronicznych mających dostęp do Internetu.

3.1. Korzystanie z komputerów.

1. Dzieci mają dostęp do infrastruktury sieciowej szkoły.
2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe.

3.2. Korzystanie z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych.

1. Każdy ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w zasadami.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się tablet, odtwarzacz muzyki, słuchawki, itp.
4. Dzieci przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
5. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez dzieci.
6. Dzieci nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć. W szczególnych przypadkach tylko za zgodą nauczyciela.
7. Dziecko ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem zajęć lekcyjnych. Telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla ucznia, jak i pozostałych osób.
8. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą prowadzącego zajęcia. Dziecko może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć, po uzyskaniu zgody prowadzącego dane zajęcia lub na jego wyraźne polecenie.
9. Na terenie szkoły zakazuje się dzieciom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.

4. Zasady ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi dzieci.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
  - treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia)

- i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków;
- treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
  - różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
3. Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
- a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej, stosowanie filtrów antyspamowych;
  - b) propagowanie zasad bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych podczas zajęć informatycznych, godzin wychowawczych itp.;
  - c) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienia niebezpiecznych treści;
  - d) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej bądź zaobserwowanej cyberprzemocy.

5. Zasady ochrony prywatności dzieci.

5.1. Zasady ochrony wizerunku.

1. Szkoła uznając prawo dzieci do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka, zgodnie z obowiązującym prawem.
2. Upublicznianie wizerunku dziecka do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana.
4. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formy publikacji.

5.2. Zasady ochrony danych osobowych.

1. W szkole opracowano zasady przetwarzania danych osobowych oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania.
2. Dyrektor szkoły wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
3. Dane osobowe dzieci udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

ROZDZIAŁ III

ŚCIEŻKI POSTĘPOWANIA DZIECKA W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY.

PROCEDURY INTERWENCYJNE W SZKOLE.

1. Rodzaj krzywdy

Przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowana wobec dziecka.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym pracownika szkoły. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.
2. Pracownik szkoły, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

Działania szkoły:

Szkoła podejmie działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.

3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy/sprawców przemocy, pracownik szkoły podejmie stosowne, zgodne z procedurą działania.

Działania szkoły:

Wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne stosuje się określone konsekwencje przewidziane w procedurze.

4. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z psychologiem lub pedagogiem.

Działania szkoły:

Psycholog lub pedagog może Ci udzielić pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać Ci może systematycznie, dopóki będzie Ci ona potrzebna.

5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę, bądź innego pracownika szkoły oraz swoich rodziców. Wspólnie z nimi możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.

Działania szkoły:

W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję/do sądu w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

2. Rodzaj krzywdy

Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy dziecka.

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia.

2. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.
3. O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pracownikowi szkoły, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy.

Działania szkoły:

Pracownik szkoły informuje rodziców oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu. Przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani. Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży Twojej rzeczy został ustalony lub wskazany, szkoła informuje o tym jego rodziców. Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, szkoła poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należącej do Ciebie rzeczy oraz przekaże rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

4. Rodzaj krzywdy Przemoc domowa stosowana wobec dziecka.

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych;
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie;
- d) ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

Pamiętaj!

Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę. Jeśli jednak pracownicy szkoły zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy i oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzielą Ci zgodnej z prawem pomocy.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Możesz ujawnić wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji. Może wystąpić również przypadek, że pracownik szkoły obserwując Cię podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.

Działania szkoły:

Każdy pracownik szkoły ma obowiązek troszczyć się o Twoje dobro i bezpieczeństwo i udzieli Ci pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

2. Po uzyskaniu informacji od Ciebie pracownik szkoły podejmie interwencję w Twojej sprawie. Ustali wszystkie szczegóły. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa. Pamiętaj, że możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie - opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń.

Działania szkoły:

W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie lub potwierdzenia się podejrzeń, że jesteś krzywdzony, pracownik szkoły zgłasza problem koordynatorowi ds. ochrony małoletnich/dyrektorowi, który dokonuje oceny zdarzeń.

3. Porozmawiaj też o swojej sytuacji, o tym, co czujesz i przeżywasz. Szkoła udzieli Ci wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji oraz uwzględniając Twoje potrzeby, wspólnie z rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) zaplanują działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem.

Działania szkoły:

Wspólnie z Twoimi rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) pracownicy szkoły planują konkretne działania zapewniające Ci ochronę. Szkoła zapewni Ci opiekę i pomoc psychologiczną. Może także skierować Cię na terapię psychologiczną, gdy będziesz potrzebować długotrwałego i profesjonalnego wsparcia psychicznego.

Uwaga!

- Gdyby zaplanowane przez szkołę działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy której potrzebujesz, pedagog/psycholog nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.
- W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa powiadamiają specjalistę ds. nieletnich oraz sąd rodzinny.
- W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu powiadamiają policję lub prokuraturę rejonową.

Pamiętaj!

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec dziecka jest przestępstwem. Szkoła ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.

4. Rodzaj krzywdy Cyberprzemoc.

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie - nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie.
2. Zgłoś ten fakt pracownikowi szkoły.

Działania szkoły:

Pracownik szkoły wysłucha Cię, przeanalizuje dowody, które dostarczysz. Może o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować Twoich rodziców lub policję. Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.

3. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z psychologiem lub pedagogiem.

Pamiętaj:

- nie jesteś winien/winna zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec Ciebie w ten sposób;
- Pracownicy szkoły będą w sposób szczególny czuwać nad Twoim bezpieczeństwem i pomagać Ci w radzeniu sobie z tą trudną dla Ciebie sytuacją.

5. Rodzaj krzywdy

Wysyłanie dzieciom w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych.

Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują, czy też po prostu przedstawiają, niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Ścieżka postępowania dziecka

Jeżeli ktoś wysłał Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom, wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły.
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców lub pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich. Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

Działania szkoły:

Szkoła powiadomi Twoich rodziców o zaistniałym zdarzeniu.

We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów ustali okoliczności uzyskania przez Ciebie dostępu do szkodliwych treści.

Pracownik szkoły/dyrektor szkoły zgłasza incydent na policję.

3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację – możesz skorzystać z pomocy psychologa lub pedagoga.

Działania szkoły:

Uzgodni z Twoimi rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia Ciebie.

Zapewni Ci pomoc psychologa.

Szkoła w porozumieniu z Twoimi rodzicami może Cię skierować na specjalistyczną terapię.

6. Rodzaj krzywdy

Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku dziecka.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Skontaktuj się z wychowawcą bądź innym pracownikiem szkoły i przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw.
2. Poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców.
3. W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw.

Działania szkoły:

Szkoła we współpracy z rodzicami ustali okoliczności zdarzenia i podejmie niezbędne działania, udzieli Ci stosownego wsparcia.

Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami może podjąć decyzję o powiadomieniu policji. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

7. Rodzaj krzywdy

Nawiązywanie przez dziecko niebezpiecznych kontaktów w Internecie.

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

Ścieżka postępowania dziecka

Jeśli Twoi rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą w szkole taki problem związany z Tobą lub zrobisz to Ty sam:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy bądź pracownikowi szkoły, któremu ufasz.
2. Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody.
3. Przekaż dowody pracownikowi szkoły i rodzicom. Od chwili przekazania przez Ciebie i rodziców dowodów, to szkoła we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie.
4. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

Uwaga!

Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.

Działania szkoły i rodziców:

Pracownik szkoły we współpracy z Twoimi rodzicami powiadomi o zdarzeniu dyrektora szkoły.

Szkoła i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia.

Jeśli będziesz potrzebował szkoła udzieli Ci niezbędnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

ROZDZIAŁ IV NAJWAŻNIEJSZE PRAWA DZIECKA OCHRONA PRZED PRZEMOCĄ I WYKORZYSTYWANIEM

Prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem

- Macie prawo do życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania, nikt nie może was siłą zmuszać do zrobienia niczego, a zwłaszcza czegoś złego. Nikt też nie może zmuszać Was do pracy ponad siły ani wykorzystywać zarobkowo w inny sposób.
- Macie prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem. Nikt nie ma prawa Was bić, prześladować i wykorzystywać w celach seksualnych. Macie prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania seksualnego. Nikt nie ma prawa dotykać Was w sposób, którego sobie nie życycie i nakłaniać lub zmuszać Was do kontaktów seksualnych.
- Nikt nie ma prawa angażować Was w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania. Policja, nauczyciele i inne służby mają za zadanie chronić Was przed dostępem do nich.
- Macie prawo do życia bez przemocy i poniżania. Nikt nie może Was bić ani znęcać się nad Wami w inny sposób. Macie też prawo do szukania wszelkiej pomocy, zawsze, gdy jesteście krzywdzeni. Nikt (kolega, koleżanka lub dorosły) nie ma prawa Was uderzyć, wyzywać lub poniżyć w jakikolwiek inny sposób. Nikt nie ma też prawa wyśmiewać się z czyjegoś wyglądu czy zachowania. Prawo do ochrony przed przemocą oznacza, że bicie i poniżanie, znęcanie się, okrutne i poniżające traktowanie są niedopuszczalne i karalne.

Prawo do nauki i informacji

Macie prawo do nauki i dostępu do informacji, ale także prawo do czasu wolnego – wypoczynku zabawy czy korzystania z zajęć rekreacyjnych.

Wasze prawo do nauki polega na tym, że jesteście uprawnieni do korzystania z bezpłatnej edukacji, bo państwo gwarantuje każdemu z Was bezpłatny dostęp do szkoły. Możecie również wybrać szkołę prywatną lub społeczną, która jest płatna. Jednocześnie jednak macie obowiązek chodzenia do szkoły. Prawo do nauki daje Wam możliwość dokonania określonego wyboru. Edukacja powinna rozwijać Wasze zdolności i umiejętności. Powinna także uczyć tolerancji i szacunku dla praw człowieka, rodziców oraz kultury i kraju, z którego pochodzicie. Poprzez odpowiednią edukację powinniście uczyć się także jak chronić środowisko naturalne. Macie prawo uczyć się i zdobywać informacje, czytając gazety, książki, oglądając telewizję i korzystając z Internetu. Jednak nauczyciele i rodzice powinni dbać o Wasze bezpieczeństwo. Surfowanie po necie bywa naprawdę niebezpieczne.

Prawo do odpoczynku i wolnego czasu

Chodzi o to, abyście na przykład w szkole mieli przerwy, ferie i wakacje i żeby zajęcia nie trwały cały dzień.

Prawo do wychowania w rodzinie

Macie prawo do wychowania w rodzinie, a rodzice zawsze powinni kierować się Waszym dobrem. Nawet, gdy rodzice nie są razem i mieszkają osobno, macie prawo do kontaktu z każdym z nich, chyba że to byłoby dla Was szkodliwe. Macie też prawo mieszkać ze swoimi rodzicami, chyba że nie byłoby to dla Was dobre, np. jesteście krzywdzeni.

Prawo do prywatności.

Nikt nie może w sposób arbitralny i bezprawny ingerować w sferę życia prywatnego, rodzinnego lub domowego dziecka czy w jego korespondencję. Nikt nie ma prawa poniżać i ośmieszać dziecka ani wtrącać się do jego osobistych spraw, czytać listów, maili, smsów czy pamiętników – chyba że w uzasadnionych sytuacjach sąd zadecyduje inaczej. Macie prawo do tajemnicy korespondencji, prywatności i swobody wypowiedzi. Prawo do prywatności oznacza, że możecie dysponować własnymi rzeczami, nikomu nie wolno bez powodów wkraczać w Wasze sprawy osobiste i rodzinne. Prawa dzieci podlegają pewnym ograniczeniom, ale tylko w sytuacji, gdy chodzi o Wasze dobro i bezpieczeństwo.

Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów.

We wszystkich sprawach dotyczących dziecka Prawo do wyrażania własnych poglądów oznacza, że w ważnych dotyczących Was sprawach możecie wygłaszać swoje zdanie, opinie, własną wolę. Prawo to oznacza też, że nie możecie się z nikogo wyśmiewać, szydzić z jego wyglądu, zachowania, itp. Jeśli to zrobicie, naruszyacie prawo kolegi/koleżanki do ochrony przed poniżaniem i dyskryminacją. Artykuł 12 Konwencji o Prawach Dziecka stanowi, że macie prawo wypowiadać swoje zdanie w sprawach, które Was dotyczą, a dorośli powinni was wysłuchać i wziąć je pod uwagę. Nawet w postępowaniu przed sądem.

Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania.

Swoboda wyrażania wyznawanej religii lub przekonań może podlegać tylko takim ograniczeniom, które są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób. W realizacji tego prawa ochrona praw dziecka oraz praw rodziców wzajemnie się przenikają. Oznacza to, że macie przyznane prawo do wolności sumienia i wyznania, jednak możecie z niego korzystać pod władzą rodzicielską. Oznacza to, że rodzice mogą Was wychowywać zgodnie ze swoimi przekonaniem w sprawach religii. Uczniowie niepełnoletni nie mogą sami decydować o udziale w lekcjach religii. Prawo do decydowania o wychowaniu religijnym dzieci Konstytucja i Kodeks rodzinny i opiekuńczy daje rodzicom. Religia i etyka nie są dla ucznia przedmiotami obowiązkowymi, udział w nich jest dobrowolny. Uczeń może uczestniczyć w zajęciach z religii, z etyki, z obu przedmiotów, może też nie wybrać żadnego z nich.

Prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa.

Gdy znajdujecie się w sytuacji, gdy zostaliście pozbawieni czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie możecie pozostawać w tym środowisku, państwo musi zapewnić Wam opiekę, m.in.: umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub – gdy jest to niezbędne – umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi.

Prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego.

Dziecko niepełnosprawne powinno mieć zapewnioną pełnię normalnego życia w warunkach gwarantujących mu godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności oraz ułatwiających aktywne uczestnictwo dziecka w życiu społeczeństwa. Przysługuje Wam zatem prawo do pełnego dostępu do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, prawo do nauki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innych gwarancji i zabezpieczeń społecznych.

Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej.

Oznacza to, że macie prawo do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień przy leczeniu chorób oraz profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej oraz nie możecie zostać pozbawieni dostępu do tego rodzaju opieki zdrowotnej.

Prawo do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa.

Jeśli Ty i Twoja rodzina jesteście w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Państwo powinno wspierać rodziny, których nie stać na zapewnienie dzieciom odpowiedniego poziomu życia.

Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym.

Jeśli nie ukończyliście 15 lat, nie możecie być rekrutowani do wojska i brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.

Prawo do ochrony w procesie karnym.

Jeżeli złamaliście prawo, nie powinniście przebywać w więzieniu z dorosłymi. Macie prawo utrzymywać kontakt ze swoją rodziną oraz prawo do pomocy prawnej lub innej np. psychologa. Macie prawo zgłaszać sytuacje, w których jesteście źle traktowani. Jeśli złamiecie prawo, powinniście uzyskać pomoc prawną i być właściwie traktowani przez system sprawiedliwości.

ZNAJOMOŚĆ SWOICH PRAW I PRAWO POWOŁYWANIA SIĘ NA NIE

Wszystkie dzieci mają takie same prawa. Nie ma gorszych ani lepszych dzieci – każde dziecko takie same prawa jak wszyscy.

Wszystkie dzieci są równe wobec prawa i nikogo nie można dyskryminować bez względu na to kim jest, gdzie mieszka, czym zajmują się jego rodzice, jakim mówi językiem, jaką wyznaje religię, jakiej jest płci, czy jest w pełni sprawny, czy też nie, czy jest bogaty, czy biedny.

Macie prawo do tego, aby każdy Wasze prawa szanował, ale również Wy musicie szanować prawa innych.

Macie prawo do bycia takimi, jakimi jesteście, nawet gdy różnicie się od innych. Wasze prawa w żaden sposób nie powinny jednak ograniczać praw innych osób.

Macie prawo znać swoje prawa! Państwo powinno zadbać, aby prawa dziecka zawarte w Konwencji Praw Dziecka były znane zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. O prawach dziecka uczycie się np. w szkole.

Gdzie można się poskarżyć, gdy Wasze prawa są łamane?

1. Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego, Rzecznika Praw Ucznia czy dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisaną w „Standardach ochrony dzieci”. Możecie też skontaktować się z policją (numer 112) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom.
2. Oto jedne z nich:
116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;
800121212 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.